

۵۳۹.

دانشگاه تهران

دانشکده بهداشت

پایان نامه

برای دریافت درجه فوق لیسانس

علوم بهداشتی (W . S . F . R)

رشته آموزش بهداشت

موضوع :

نظرسنجی آموزش بهداشت در کنترل موالید

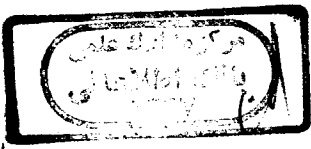
براهنایی :

استاد ارشد جناب آقای دکتر فلاحی جلالی

فرجه و تنظیم :

ناهدیه جهانپور

سال تحصیلی ۱۳۵۰-۵۱

با اظهار تشکر از جناب آقای دکتر غلامحسین جلالی
که در تنظیم این رساله از هیچگونه بذل کسی
در هیچ نفی و نسیب .

فهرست مطالب

صفحه	موضوع
۴	۱- مقدمه
۷	۲- نقش خانواده و رابطه آن با خدمات متعدد
۱۷	۳- رابطه تنظیم خانواده به مردم
۱۹	۴- بررسی از احتیاجات و مشکلات مردم
۲۴	۵- هدف از جنبه های بهداشتی تنظیم خانواده
۲۸	۶- سروسیمپتاتیک آموزش در جنبه های بهداشتی بهداشت و تنظیم خانواده.
۷۱	۷- اهمیت خدمات آموزش بهداشت
۸۱	۸- هماهنگی کوششها و فعالیتهای
۸۴	۹- مطالعه و تحقیق " سررسو "
۸۹	۱۰- توصیه ها " پیشنهادات "

نقشه کلی :

رشد جمعیت نه تنها عامل مهمی است که توجه به آن برای رسیدن به هدفهای اقتصادی و فرهنگی اجتنابناک است بلکه همگامی ایجاد خانواده ها با کلیه امور مربوط به تفریح و تفریح، مسئله اساسی وظیفه انسانی و حق بشری است که والدین برای رفاه و خوشبختی خانواده از یکطرف و دولت بجهت وظیفه ای که در آگاه نمودن مردم و رفاه اجتماع دارد از طرف دیگر باید بآن توجه نموده احساس مسئولیت نماید .

بنابراین مردم و دولت هر دو باید بیشتر در این مورد احساس وظیفه و مسئولیت نمایند و دولت که با ایجاد خدمات بهداشتی لازم و در اختیار گذاردن این خدمات این امر را انجام میدهد ولی فقط در اختیار گذاردن این خدمات بهداشتی در این مورد کافی نیست . بلکه مسئله مهم آگاهی مردم نسبت به برنامه بهداشت و تنظیم خانواده و اختیار آنها باین مردم پذیرش واقعی آنان میباشد .

برنامه بهداشت و تنظیم خانواده در حال حاضر در اغلب کشورهای که با مسئله ازدیاد جمعیت روبرو هستند وجود دارد و اکثریت مردم نسبت به این موضوع آگاهی دارند ولی فقط آگاهی آنان نسبت به برنامه کانسبی

نیست بلکه در حال حاضر مسئله مهم این است که مردم با آموزش صحیح
 با اصول واقعی برنامه بهداشت و تنظیم خانواده بی برده ها واقع بینانی
 و درک صحیح این برنامه را پذیرند و خودشان در این مورد درست تصمیم
 بگیرند .

برای رعایت شدن نکات بالا آموزش بهداشت را بسیار مهم و ضروری را
 بازی میکند برای انجام این منظور نه تنها بزرگ و غریب و با وسوسه
 بهداشت بلکه تمام کارکنان بهداشت باید دوره های مخصوص آموزش برنامه
 بهداشت و تنظیم خانواده را به بینند و همرازان با واقع بینان کامل مردم را
 آموزش دهند . اگر مردم آموزش درست به بینند و خودشان واقع بینان
 صحیح بودن و اصولی بودن این برنامه بی ببرند آن زمانی است که برنامه
 بهداشت و تنظیم خانواده در تمام سطوح موفق خواهد بود .

یکی از مهمترین عوامل موفق بودن برنامه بهداشت و تنظیم خانواده
 نظر آموزش بهداشت و در نتیجه مری بهداشت میباشد . و مری بهداشت
 باید همیشه در جریان تازه ترین اخبار و اطلاعات راجع به برنامه بهداشت
 و تنظیم خانواده باشد و با گذراندن دوره های کوتاه مدت آموزش بهداشت
 همیشه در جریان اطلاعات و مشورتها تازه برنامه بهداشت و تنظیم خانواده

باغد تا بتواند همکاری مثبت و صمیمانه ای با پزشکان و پرسنل واکسیناسیون و سایر
اجزای جامعه داشته باشد .

برای روشن شدن وضعیت و مشخص شدن بهر طرفش آموزش بهداشت و بررسی

بهداشت در امر بهداشت و تنظیم خانواده از نشریه:

World Health Organisation Technical Report Series No. 483

HEALTH EDUCATION
IN HEALTH ASPECTS
OF FAMILY PLANNING

استفاده کردم و مطالعه و ترجمه این نشریه مطالب تازه و جدیدی را فکری

میکنم در اختیار علاقمندان این امر قرار داده باشم و البته کمک و راهنمایی

جناب آقای دکتر فلاحتی جلالی در انتخاب این نشریه و تأیید ایشان

در امر ترجمه این نشریه کتبی بسیار موثری نموده است . امیدوارم ترجمه

این نشریه بتواند راهنمای کوچکی برای علاقمندان بزرگانه بهداشت و تنظیم

خانواده باشد و همچنین امیدوارم در ترجمه این نشریه موفق بوده باشم و

اعتباهاتی که در ترجمه این نشریه وجود دارد با توجه باینکه در اینصورت در

من چندان زمینه قبلی ندارم مورد اخطار است از آن محترم و دوستداران

دانشگاه ام قرار بگیرد .

" نشر آموزش بهداشت در بهداشت و تنظیم خانواده "

از ۱۵ تا ۲۱ دسامبر سال ۱۹۷۰ کفرانس با شرکت دهه ای

از اعضاء سازمان جهانی بهداشت در وقت عنوان نشر آموزش بهداشت

در بهداشت و تنظیم خانواده تشکیل شد که با حضور آند کولم معاون رئیس

بهداشت جهانی دکتر Mähler افتتاح گردید .

۱- مقدمه :

اصطلاح بهداشت و تنظیم خانواده در موارد زیادی مورد استفاده

میباشد و لازم است که برای آن مفهوماً از جنبه های اجتماعی و

فرهنگی روانشناسی بهداشت در نظر گرفته شود . در قطعنامه بیست و یکمین

جلسه شورای بهداشت آورده است که بهداشت و تنظیم خانواده از بهترین

اصول خدمات بهداشتی بویژه در زمینه بهداشت مادر و کودک بهداشت

خانواده میباشد و همچنین در بهرنت اجناس و اقتصاد مجازی میکند

و هر خانواده باید امکان کسب اطلاعات مورد نیاز را داشته باشد

و در مسائل مربوط به بهداشت و تنظیم خانواده مثل باروری و فزونی راغبانی

مورد . بنابراین اعضاء بهداشت و تنظیم خانواده یکی از طرق فکر کردن

زندگی است که با وطنیات توسط هر فرد با روح برهمنای دانش و احساس
مسئولیت فردی و زوجی بر او بالا بردن سطح بهداشت و ارائه خانواده اشغال
میشود و بطور غیر مستقیم به پیشرفت اجتماعی کشور نیز کمک میکند . بهداشت
و تنظیم خانواده بطور کلی مابین سلامت از دانش و وطنی که به مردم کمک میکند
تا وسایل زیست بیشتر و شرایط زندگی بهتری بران خود و خانواده خود
تهیه و فراهم نمایند . همچنین با افزایش اطلاعات آموزشی و خدمات بهداشتی
انفرادی و زوجها با توجه به اولاد شرایط اقتصادی و اجتماعی خود میتوانند
در باره اینکه چگونه زندگی کنند و چگونه وضع زندگی خود و خانواده خود را
بهبود به بخشند تصمیم مناسبی را اتخاذ نمایند و رفتار و فعالیت‌های
مناسب در جهت این اعمال نمایند .

یکی از هدفهای اصلی خدمات بهداشتی اینست که هرکودکی در هر
خانواده ای که بزرگ میشود و در هر جا که هست محیطی بهداشتی و مطواری
صحت داشته باشد و غذای کافی ، بهداشت خوب و مراقبتهای پزشکی
لازم را دریافت دارد و اصول زندگی بهداشتی را فراگیرد . بهداشت و
تنظیم خانواده به بهترین وجهی با این منظور بهداشت کمک میکند .

در زمینه بهداشت و تنظیم خانواده یک پیشگیری کننده حیاتی و اساسی است :

۱- بهداشت و تنظیم خانواده با روی را بدون تنظیم می‌باشد

که موجب افزایش بهداشت و سلامتی - بهداشت جنسی - روحی و جسمی

اجتماعی شود و میزان بیماری و مرگ و میر را چه بران مادر و چه فرزند

کاهش داده و فشارها را که در اثر عدم وجود بهداشت بر روی خانواده و

جامعه وجود دارد کاهش دهد .

در کشورهای موجود به علت فراموشی چون فرهنگ و وضعیت

اقتصادی و اجتماعی و زبان خدمات بهداشتی موجود و وضع کلیه

مادر فرق خواهند کرد .

ارائه خدمات کامل بهداشتی و تربیتی فرستهای مناسب را برای حل

مسائل بهداشتی خانواده در هر اجتماعی بوجود می‌آورد . در این مورد مسائل

مورد توجه عبارتند از :

آموزش زنان - آموزش بهداشت شامل آموزش درباره زندگی خانوادگی

و آموزش برای والدین و تغذیه ، تشخیص و جد کردن بیماریهای بدخیم زنانه

و دیگر حالات مرضی که با دستگاه تولید مثل ارتباط دارند و ارجاع اینها

برای درمانگاه پیشگیری و جلوگیری از سقط جنین ، مدارک و خدمات پیشگیری

و ساختن و شماره قبل از ازدواج درباره مواد و نحوه و درمان نازایی
و بوجد آوردن موقعیهای پذیرش نوزاد .

احتیاجات هدفهای خانواده در جنبه های بهداشت و تنظیم
خانواده از یک کشور به کشور دیگر و در مرکز و ارضیه ای به منطقه دیگر
مطابقت میبایست . همچنین در چگونگی طرح و تنظیم سازمان برای
رسانیدن احتیاجات و حق مردم از راه فعالیتهایی که در تماس با مردم
میباشد نیز اختلافاتی وجود دارد . این اختلافها ، چگونگی برنامه آموزشی
را که باید همراه مراحل مختلف بهداشت و تنظیم خانواده بپوشد خدمات
بهداشتی مادر و کودک باشد تعیین میکند .

گروه مطالعاتی برای تجزیه و تحلیل مواد آموزشی که جهت رسیدن به
هدفهای بهداشت و تنظیم خانواده در ضمن برنامه بهداشتی اهمیت
اساسی دارند ، برنامه ریزی ، مدارک ، ارزیابی و تنظیم برنامه و اصول
مطابقتی و احتیاجات لازم برای مطالعه و تحقیق توجه خاص مبذول میدارد .

۲- تنظیم خانواده و رابطه آن بخدمات متعدد :

۱-۲ : کلیت نقش خدمات بهداشتی موجود :

گروه توجه این نکته شد که در بیشتر کشورها اجرای صحیح برنامه ها

بهداشت و تنظیم خانواده در ضمن خدمات بهداشتی است. شمول
 آموزش همی دارد بلکه مزایای تکنیکی و اداری بیشتر بر آن برود دارد .
 گروههای مختلف کارکنان از قبیل پزشکان ، نرسیها ، لایه ها ،
 مریبان بهداشت و مددکاران اجتماعی مکن است مورد استفاده قرار گیرند .
 خدمات آنها منکست برای گسترش و ایجاد سرویسهای وسیع تر که انفراد
 خانواده ها و همچنین گروههای اجتماعی بیشتر را بپوشانند . در خیلی
 از موارد امکان دارد که بین جامعه با هزینه کفتری خدمات بهتر و گاطسری
 ارائه نمود . استفاده از منابع موجود و کارکنان موجود میتواند
 از دوباره کاری جلوگیری نماید و منابع از برنامه ها بهره بر نامه های آموزشی
 نمود و این ترتیب تاثیر و کارائی برنامه ها بیشتر و بهتر شود .
 در پوست و یکمین انجمن جهانی بهداشت چنین تصمیم گرفته شد
 که سازمان جهانی بهداشت با اعناء خود طبق اجتهاجات کت کنند
 باین منظور برنامه بهداشت و تنظیم خانواده را در ضمن خدمات بهداشتی
 تکمیل نماید بدون آنکه بن امر به فعالیت های پیشگیری و درمانی که بهر
 حال هدف اصلی این خدمات میباشد لطمه بزند .
 گروهها چهار دسته است که با ایجاد خدمات بهداشت و تنظیم

خانواده بصورت یک واحد مجزا مستقل برنامه خدمات درمانی ویژه در فعالیتهای بهداشت مادر و کودک نتایج آموزشی بهداشتی مناسب بدست خواهد آمد. مثلا با ایجاد چنین سرویسهای میتوان مرآتت های بهداشتی لازم را برای زنان در سن بارداری در مراحل مختلف دوره های قبل - حین و بعد از زایمان فراهم نمود. با درج ساره نیازمندیهای درمانی طفق مثل تغذیه و ایمن سازی وی با والدین واد دیگر افراد خانواده به مشاوره پرداخت. همچنین این برنامه ایمن امکان رابعا میدهد که تطاردائم و سرپرستی و نظارتی را که بران فعالیت های موفقیت آمیز برنامه های بهداشت و تنظیم خانواده لازم است داشته باشیم.

گروه ذات زهرا بوسیله کارشناسان سازمان جهانی بهداشت است در امر بهداشت مادر و کودک سخن داده شده است مورد توجه قرار داد. سرویسها را برای سلامتی مادر و نوزاد بصورت خدمات بهداشتی وسیع و بهتر و بهتر میتواند در تمام وقت فعالیت های تنظیم خانواده مثر باشد. کوششهای موجود فقط برای یک هدف مؤلفیتهای کسب کرده اند ولی بر اثر نداشتن خدمات وی گیری تمام بعد از زایمان از دست

رفته اند شاید بهترین چیز قمار دادن خدمتگزاران بهداشت با خانواده
و جامعه باشد که طایفه‌ی جهت‌مندی و ایجاد استقامت و کنایه
در خدمات بهداشت و تنظیم خانواده می‌باشد .

گروه بررسی‌های منطقه برای معرفی کردن خدمات بهداشت و تنظیم
خانواده ، آموزش بهداشت مادر و کودک که توسط افراد وارد و متخصصین
بهداشتی مادر و کودک انجام می‌شود اقدام می‌نماید . علاوه آموزش بهداشت
با توجه به مسائل از قبیل بهداشت محیط ، تامین بهداشت اجتماعی و
آموزش اجتناب برنانه های مربوط به جوانان بهداشت حرفه ای بهداشت
سروهای صلح و می‌تواند در امر تنظیم خانواده موثر باشد .

۲-۲ جنبه های بهداشتی تنظیم خانواده :

اطلاعات جامع در مورد بهداشت خانواده در گزارش گروه تخصصی
تنظیم خانواده تشریح گردیده است . بعضی از این اطلاعات اساس
خدمات لازم برای تنظیم خانواده و عملیات بهداشتی را که باید بر مبنای
آنها انجام پذیرد تشریح می‌نماید .

از گزارش‌های گروه تشخیص داده شده که این تولیدات خیلی بنده
بصورتی مجزا وجود دارد و غالباً همراه با امر اجتناب اقتصادی و

فرهنگ ظاهر میگردند . برای مثال بالا بودن میزان زبان معمولاً به
 اکتاد صوبی ضعیف ، قلندریه بد ، فقدان بهداشت ، جمعیت زیاد
 و حملوبات کم بستگی دارد .

۱-۲-۲ تعداد مخاطکی : خطر مرگ مادر در بارداریهای دوم و
 سوم قدری از بارداری اول کمتر و این بار داری سوم به بعد بیشتر میشود
 که این خطر بطور قابل توجهی از تعداد پنجم به بعد بیشتر خواهد
 شد . افزایش خطر مرگ بچه های زود رس و کم وزن بودن بچه با تعداد
 زبان مربوط است . در جوانی که مرگ و میر زیاد است خانواده ها
 به داشتن بچه های بیشتر تمایل میکنند تاظرف به بعضی از آنها رسیده
 بمانند .

فواصل بارداری :

مطالعات نشان داده که میزان مرگ و میرهای زبان بار داری پس
 از بار سوم مخاطکی در صورتیکه زبان زبان بین دو آبستگی دو هفته سال
 باشد بسیار کمترین میباشد و خطرات مرگ با کم شدن فواصل زبانی
 بار داری بیشتر میشود .

زمان :

صورت خطر مرگ مادر در سنین کفراز ۲۰ و بالا فرار ۲۰ تا ۳۰ سالگی

انزایش میماند در بعضی کشورها خطر مرگ نوزاد برای مادران موجود

در این سنین بیشتر است . زود رسی نوزاد نیز در این دوران بیشتر

پیشم میخورد .

ملاحظات روانی :

در بعضی فرهنگها و طرز رسم بر این بوده که زن وشوهر دو سال بعد

از بارداری برای جلوگیری از بچه دار شدن جدا از هم میخوانند در حالیکه

استفاده از وسایل جلوگیری کننده و روشهایی برای ایجاد یک زندگی خانوادگی

رعایت بخش میماند .

ملاحظات مهم دیگر :

بسیار گسختن مرگ و میر مادر و نوزاد بحد ارزیابی تحت شرایط زیر

کامری خواهد یافت :

۱- آمیختن اول بین ۲۰ تا ۲۴ سالگی باشد .

۲- فاصله تولد فرزندان در حدود ۳ سال برای مادرانیکه از مسیر

خود بران قلمبه کودکی استفاده میمانند ۱ تا ۲ سال از پایان زمان عمر